

Józef Hansel

**Profesor Oktawian Popowicz – wybitny twórca i uczonec
w dziedzinie górniczych wyciągów szybowych (1898 ÷ 1995)**

Profesor zwyczajny doktor habilitowany inżynier, doktor honoris causa Akademii Górniczej we Freibergu i Politechniki Śląskiej w Gliwicach, urodził się 8 lutego 1898 roku we Lwowie, zmarł 21 listopada 1995 roku. W okresie I wojny światowej walczył o niepodległość Polski jako ochotnik w szeregach wojska polskiego na froncie wschodnim. W okresie międzywojennym jeszcze jako student Wydziału Budowy Maszyn Politechniki Lwowskiej, którą ukończył w 1921 roku, rozpoczął pracę w Politechnice Lwowskiej a następnie po odbyciu kilkuletnich praktyk w niemieckich i francuskich firmach, pracował w kilku polskich hutach. Jednak główna działalność naukowo-techniczna i dydaktyczna Profesora Oktawiana Popowicza, zwłaszcza po 1945 roku, jest związana z polskim górnictwem. W latach 1945÷1968 pracował, między innymi, w Instytucie Naukowo-Badawczym Przemysłu Węglowego, Głównym Instytucie Górnictwa w Katowicach, Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie a od 1951 roku do 1968 roku w Politechnice Śląskiej w Gliwicach. Pracę doktorską obronił 24 maja 1945 roku a pracę habilitacyjną w dniu 30 czerwca 1948 roku na Wydziale Elektromechanicznym Akademii Górniczo-Hutniczej. Tytuł naukowy i stanowisko profesora nadzwyczajnego uzyskuje 30 czerwca 1954 roku a profesora zwyczajnego w dniu 28 marca 1957 roku w Politechnice Śląskiej.

Profesor O. Popowicz jest twórcą oryginalnego urządzenia wydobywczego pracującego sposobem ciągłym, inicjatorem i propagatorem stosowania w kraju wyciągów wielolinowych ze sprzężeniem ciernym. Był także wybitnym znawcą maszyn parowych stosowanych do napędu górniczych wyciągów szybowych, zajmował się teorią i techniką hamulców maszyn wyciągowych, teorią i rozwiązaniami technicznymi łąpadel klatek wyciągowych itp. Jego prace teoretyczne, badawcze, ekspertyzy itd. doprowadziły do opracowania typoszeregu nowoczesnych bębnowych maszyn wyciągowych dużej mocy,

które nadal pracują w wielu polskich szybach. Ogółem dorobek publikacyjny i wynalazczy Profesora to około 75 prac drukowych w tym 4 książki i 2 skrypty oraz 22 patenty krajowe i zagraniczne. Był promotorem wielu prac doktorskich, recenzentem wniosków na tytuły profesorskie, recenzentem prac habilitacyjnych i doktorskich.

Po przejściu w 1968 roku na emeryturę prof. O. Popowicz w swoich dociekaniach stara się odpowiedzieć na fundamentalne pytania dotyczące praw, które rządzą materią i życiem.

Z naszego punktu widzenia interesujące są nie tylko lata, 1947÷1952 kiedy był kierownikiem Zakładu Maszyn i Urządzeń Górniczych II na Wydziale Elektromechanicznym Akademii Górniczo-Hutniczej a w latach 1952÷1953 na naszym Wydziale, ale również kolejne owocne lata współpracy z AGH szczególnie w zakresie kształcenia kadry naukowej.

Był opiniodawcą wniosków na stopnie profesorskie a wcześniej recenzentem prac habilitacyjnych naszych wybitnych profesorów prof. prof. Zygmunta Kaweckiego, Adama Klicha i Juliusza Stachurskiego, którego był również promotorem pracy doktorskiej. Był także recenzentem mojej pracy doktorskiej, zatem i ja miałem zaszczyt i przyjemność poznać Jego wyjątkowe zalety jako twórcy, uczonego i nauczyciela oraz niezmiernie miłego, interesującego i żywotnego do ostatnich dni swojego długiego życia, człowieka.

Jak dzisiaj pamiętam spotkanie z Nim w Szczyrku na stoku narciarskim. Profesor, który miał wtedy 78 lat, narzekał na kiepskie warunki śniegowe. Takim Go zapamiętałem, pełnego energii, pomysłów i pasji życia.

P.S. Bardzo dziękuję Panu Profesorowi Jerzemu Antoniakowi za udostępnione mi materiały, które wykorzystałem w niniejszych wspomnieniach a zwłaszcza za artykuł „J. Antoniak: Twórczość naukowa i techniczna Profesora Politechniki Śląskiej Oktawiana Popowicza. Politechnika Śląska, Zeszyty Naukowe, Z. 89/1978, Gliwice”.